

VỀ Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội

Hồ Sĩ Quý^(*)

Tóm tắt: Tròn 50 năm trước, năm 1975 Viện Thông tin Khoa học xã hội được thành lập. Là bộ mặt học thuật của Viện, Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội cũng có lịch sử gần 50 năm. Trong khoảng thời gian đó, tất cả các ngành khoa học xã hội và nhân văn dù rộng hay hẹp, chuyên ngành hay liên ngành, nghiên cứu định lượng hay định tính... đều có những công bố trên Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội. Hầu hết các tác giả đã thành danh trong giới khoa học xã hội đều đã đăng bài nghiên cứu trên Tạp chí. Suốt mấy chục năm qua, Tạp chí luôn vững vàng thực hiện đúng tôn chỉ mục đích báo chí, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước, bám sát thực tế đời sống khoa học xã hội trong và ngoài nước và do vậy đã cung cấp cho các tầng lớp bạn đọc những thông tin phong phú, đủ sâu và đắt giá, kể cả với những thông tin nhạy cảm, làm căn cứ để suy ngẫm và hành động.

Từ khóa: Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội, Viện Thông tin Khoa học xã hội, 50 năm Viện Thông tin Khoa học xã hội, Thông tin, Nghiên cứu, Học thuật

Abstract: *The Institute of Social Sciences Information was established exactly 50 years ago, in 1975. The Social Sciences Information Review, as its academic publication, has also nearly 50 years of existence. Throughout the years, it has become a well-recognized forum for all works in the social sciences and humanities of Vietnam, broad or narrow, specialized or interdisciplinary, quantitative research or qualitative research. Most authors who have been notable in the social sciences have contributed their research articles to the Journal. Over the past decades, the Social Sciences Information Review has always firmly implemented the principles and purposes of journalism, the policies of the Party and the State, closely following the reality of social science life at home and abroad, and thus has provided readers with rich and in-depth information, including sensitive information, as a basis for reflection and action.*

Keywords: Social Sciences Information Review, Institute of Social Sciences Information, 50 Years of Institute of Social Sciences Information, Information, Research, Academics

Ngày nhận bài: 15/3/2025; Ngày duyệt đăng: 18/3/2025

^(*) GS.TS., Nguyên Viện trưởng Viện Thông tin Khoa học xã hội (2005-2013), nguyên Tổng biên tập Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội (2005-2015); Email: hosiquy.thongtin@gmail.com

1. Mở đầu

Năm 1975, Viện Thông tin khoa học xã hội (Viện Thông tin KHXH) được thành lập. Là bộ mặt học thuật của Viện, *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* (trước đây là *Tập san Thông tin Khoa học xã hội*) cũng có lịch sử gần 50 năm. So với kỳ vọng và với những nhu cầu của một nền khoa học xã hội (KHXH) tầm cỡ thế giới thì Tạp chí vẫn còn những hạn chế. Nhưng trong điều kiện thực tế của khoa học nước nhà, sự đóng góp của *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* cho khoa học và cho xã hội gần 50 năm qua, thì không có gì đáng phải chê trách, nếu không muốn nói là không hề nhỏ. Trên thực tế, Tạp chí đã làm trọn chức năng thông tin KHXH trong nước và quốc tế tới bạn đọc. Sự biến động của đời sống chính trị - xã hội, đời sống tinh thần thế giới và Việt Nam được phản ánh trong các KHXH và nhân văn đã thể hiện khá rõ trên Tạp chí. Tạp chí đã rất kịp thời và có nhiều bài đủ sâu sắc khi viết về những xu hướng, hiện tượng và những “cái mới” trong KHXH và nhân văn. Đánh giá của giới khoa học về Tạp chí nhìn chung là tích cực. Hầu hết các nhà nghiên cứu thành danh hiện nay trong lĩnh vực KHXH và nhân văn đều đã có bài đăng trên Tạp chí. Một số chính khách, nhà quản lý, nhà hoạt động xã hội... cũng đã từng là tác giả của Tạp chí và thường xuyên sử dụng thông tin của Tạp chí làm tư liệu cho hoạt động chuyên môn của mình.

Bước vào giai đoạn phát triển mới trong “kỷ nguyên vươn mình của dân tộc”, mặc dù đối mặt với không ít khó khăn, nhưng với đội ngũ cán bộ biên tập, phản biện và thẩm định khá chuyên nghiệp, với cách thức bình duyệt rất sát với chuẩn mực thế giới, *Tạp chí Thông tin Khoa học xã*

hội, trong đội hình các tạp chí trong Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam (sau đây gọi tắt là Viện Hàn lâm), hy vọng sẽ có những đóng góp giá trị hơn cho khoa học và cho sự phát triển đất nước.

2. Tạp chí khoa học phản ánh trình độ và hoạt động của cơ quan nghiên cứu khoa học

Tại các cơ quan nghiên cứu khoa học, tạp chí khoa học trước hết là nơi công bố các kết quả nghiên cứu - phát minh và sáng chế, luận thuyết và tư tưởng, thông tin khoa học và tư liệu mang thông tin, số liệu và dữ liệu, cùng những hoạt động trong và bên lề khoa học... - những thông tin cũng phong phú, phức tạp, đôi khi đầy bí ẩn và thường là rất cuốn hút... của giới nghiên cứu chuyên ngành, của các nhà khoa học thành viên (của tổ chức) và của các cộng tác viên.

Ở Viện Hàn lâm, thể hệ đi trước đã gọi tạp chí là “cái mũi để thở” của các viện nghiên cứu¹. Tại đây, đã có hàng chục viện nghiên cứu chuyên biệt (mỗi viện một đối tượng - một chuyên ngành hoặc một lĩnh vực rất khu biệt với nhau), với lượng cán bộ lúc cao nhất tới hơn 2.000 cán bộ, viên chức và người lao động. Ngoài Tạp chí Khoa học xã hội Việt Nam là tạp chí cấp Viện Hàn lâm, mỗi viện thuộc Viện Hàn lâm có một tạp chí chuyên ngành hoặc đa ngành để công bố sản phẩm nghiên cứu.

70 năm qua, những gì mà Viện Hàn lâm công bố trên các tạp chí của mình đã phản ánh sự đóng góp của các viện trực thuộc trong nghiên cứu cơ bản và nghiên cứu ứng dụng, giải mã (từ góc độ KHXH và nhân văn) các vấn đề đặt ra từ thực tiễn (các cuộc kháng chiến bảo vệ Tổ quốc và

¹ hình tượng “cái mũi để thở” ám chỉ tình huống cơ quan nghiên cứu khoa học sẽ gặp nguy hiểm, nếu “cái mũi để thở” có vấn đề.

công cuộc xây dựng, đổi mới, phát triển đất nước), cung cấp cơ sở khoa học cho các cơ quan hoạch định đường lối và chính sách của Đảng và Nhà nước. Không hề là những sản phẩm khô cứng, kinh viện của giới học thuật, các bài báo khoa học công bố trên các tạp chí là loại tri thức rất đặc thù (khám phá thực tế bằng tư duy duy lý), góp phần đáng kể nâng cao tư duy và trí tuệ cho nhiều thế hệ sinh viên của các nhà trường, tạo nên mặt bằng dân trí và bầu không khí tinh thần xã hội về tất cả những gì có liên quan đến lịch sử và văn hóa, xã hội và con người, tâm linh và thể tục, thế giới và khu vực, chiến tranh và hòa bình, tổ quốc và dân tộc, đổi mới và phát triển, v.v...

Những năm gần đây, một số bộ, ngành xuất bản quá nhiều tạp chí, nên trong đợt cách mạng tinh giản bộ máy hiện nay, mỗi bộ, ngành chỉ còn được phép công bố duy nhất một tạp chí. Theo đó, giới khoa học cũng bị ảnh hưởng. Nhưng với hoạt động nghiên cứu khoa học, tạp chí đâu phải chỉ là để *quảng cáo hay làm đẹp* cho cơ quan chủ quản. Có thể tới đây tại Viện Hàn lâm, một số tạp chí khoa học sẽ phải sáp nhập với tên gọi mới; các tạp chí về tầm vóc xã hội, về danh nghĩa thì không còn như trước (tương đương cấp phòng). Tình huống đặt ra buộc các tạp chí phải nâng tầm chất lượng, bám sát các chuẩn mực quốc tế về tạp chí nghiên cứu khoa học, sao cho các tạp chí khoa học của Viện Hàn lâm vẫn xứng đáng là tạp chí của giới (chuyên ngành hoặc đa ngành), là diễn đàn khoa học (không thể thay thế) của các nhà khoa học thuộc các lĩnh vực (như Lịch sử, Khảo cổ, Hán Nôm, Triết học, Dân tộc học, Kinh tế học, Xã hội học, Đông Nam Á học, v.v...).

Nghĩa là về thực chất, tạp chí khoa học vẫn là cơ quan ngôn luận của giới nghiên

cứu. Chẳng hạn: Là nhà nghiên cứu thuộc giới sử học, thông thường ai cũng muốn có tiếng nói trên *Tạp chí Nghiên cứu Lịch sử*; Là nhà nghiên cứu triết học, sẽ là rất *đáng trách* nếu ai đó không có bài đăng trên *Tạp chí Triết học*.

Và, là nhà nghiên cứu của bất cứ ngành nào thuộc KHXH và nhân văn (không chỉ ở Viện Hàn lâm, mà còn ở các cơ quan ít nhiều có nghiên cứu khoa học trong cả nước), ai cũng đều muốn cung cấp thông tin khoa học mà mình đã tích lũy được trên *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội*.

3. Về những đóng góp của Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội

Viện Thông tin KHXH được thành lập vào tháng 5/1975. Ngay từ khi mới thành lập, Viện đã đặc biệt chú trọng công bố và xuất bản các ấn phẩm thông tin. Những năm đầu tiên, bằng loại hình các “Tạp san thông tin chuyên đề”, “Thông tin thư mục”, “Thông báo sách mới”, và “Những cái mới trong KHXH”, Viện Thông tin KHXH đã mang đến cho bạn đọc cả nước những thông tin có hệ thống, tương đối đầy đủ về diện mạo, hoạt động và những vấn đề đáng chú ý của các ngành KHXH và nhân văn.

Và đó chính là những cơ sở rất cơ bản để *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* sớm ra mắt.

Năm 1978, “Tạp san Thông tin KHXH” được xuất bản theo cấp phép của Bộ Văn hóa. Vào thời bấy giờ, quy trình ra mắt một tạp chí nghiên cứu là phải có một quá trình khoảng vài năm công bố dưới dạng “Tạp san nghiên cứu” hoặc “Thông báo khoa học”. Nhưng chỉ một năm sau, năm 1979, “Tạp san Thông tin KHXH” đã đủ điều kiện để chuyển thành Tạp chí. Từ đây, cơ quan ngôn luận của giới thông tin KHXH, với sự quản lý của Viện Thông tin KHXH,

xuất hiện¹. Tạp chí có chức năng “ *nghiên cứu lý luận và phổ biến những thành tựu mới, luận điểm mới, phương hướng mới và phương pháp mới của các bộ môn KHXH ở Việt Nam và trên thế giới*” (Giấy phép số 148/GP-BVHTT). Thời gian ngắn sau đó, Tạp chí nhanh chóng chiếm một vị trí đáng kể trong đời sống khoa học nước nhà, cung cấp thông tin KHXH cho giới lãnh đạo và quản lý, các nhà hoạt động xã hội và đặc biệt là giới nghiên cứu, giảng dạy và đông đảo sinh viên các trường đại học, đã có giai đoạn số lượng in của Tạp chí là 1.500 bản/kỳ.

Thời kỳ đầu, *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* xuất bản mỗi năm 12 số. Từ năm 1986 đến năm 1994, do khó khăn chung của đất nước trước những biến động xã hội ở khối các nước xã hội chủ nghĩa và tình trạng lạm phát, khủng hoảng kinh tế - xã hội ở Việt Nam, Tạp chí chỉ xuất bản được mỗi năm 6 số; số trang in cũng từ 100 trang rút xuống còn 84 trang. Từ năm 1994, do kinh tế đất nước khởi sắc, nhưng căn bản là do nhu cầu thông tin rộng mở, Tạp chí trở lại xuất bản mỗi tháng một kỳ; số trang in là 64 trang với chất lượng in, hình thức ngày càng đẹp, trang trọng, không xa lạ với các tiêu chuẩn quốc tế về tạp chí nghiên cứu khoa học. Tính đến tháng 5/2025, *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* đã xuất bản được 509 số.

Từ năm 2007, *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* bắt đầu xuất bản bản tiếng Anh *Social Sciences Information Review*, định kỳ mỗi năm 4 số. Không máy móc dịch từ bản tiếng Việt, *Social Sciences Information Review* chọn lọc những bài viết có giá trị, những thông tin KHXH mà học giả bên

ngoài và các trung tâm khoa học thế giới quan tâm, đặc biệt là những sáng tạo của các khoa học nhân văn ở Việt Nam (nghiên cứu về đặc thù dân tộc và tôn giáo, con người và cộng đồng, văn hóa và xã hội Việt Nam luôn là thế mạnh của các khoa học nhân văn ở Việt Nam và cũng là mối quan tâm của đối tác quốc tế); những phản hồi từ bạn đọc quốc tế nói chung đều tích cực. Trong khi một vài tạp chí tiếng Anh của các đơn vị khác phải dừng bản, thì đến nay *Social Sciences Information Review* vẫn xuất bản đều đặn. Từ năm 2023 *Social Sciences Information Review* xuất bản mỗi năm 2 số. Tính đến tháng 5/2025, *Social Sciences Information Review* đã xuất bản được 64 số.

Hiện nay, *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* có mặt tại hầu hết các thư viện, các trường đại học ở Việt Nam. Tạp chí còn có mặt tại nhiều thư viện lớn của thế giới (như Thư viện Quốc hội Mỹ, Thư viện KHXH Trung Quốc, Thư viện Quốc gia Đài Loan, Pháp, Anh và một số thư viện ở Nga, Nhật Bản...), trong số đó, ở một số thư viện, chẳng hạn Thư viện Quốc hội Mỹ, *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* không những có mặt mà còn khá đủ số. Tạp chí cũng thiết lập quan hệ trao đổi với nhiều tạp chí khoa học trong cả nước.

Từ năm 2005, phối hợp với *Mạng lưới quốc tế phát triển khoa học và chính sách* (INASP - International Network for Advancing Science and Policy, một cơ sở dữ liệu quốc tế về tạp chí khoa học, đăng dữ liệu toàn văn các bài tạp chí dưới định dạng PDF²), Viện Thông tin KHXH đã tổ

¹ Xem: *Lịch sử hình thành và phát triển của Viện Thông tin Khoa học xã hội*, https://issi.vass.gov.vn/noidung/gioithieu/Lists/LichSuPhatTrien/View_Detail.aspx?ItemID=23

² INASP, một tổ chức từ thiện có trụ sở tại Oxford, Anh, được Viện Thông tin KHXH mời vào Việt Nam phát triển mạng Tạp chí Khoa học Việt Nam trực tuyến (VJOL - Vietnam Journals Online) từ năm 2005. Sau khi dự án hoàn thành, mạng VJOL được Cục Thông tin (nay là Cục Thông tin Khoa

chức nhiều hoạt động nghiệp vụ, đào tạo về xuất bản trực tuyến cho các tạp chí khoa học trong cả nước. Từ năm 2006, *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* đã xuất bản online toàn văn (truy cập mở và có độ trễ nhất định) trên mạng VJOL (www.vjol.info.vn).

Về nội dung, với các chuyên mục “Chân dung các nhà KHXH&NV”, “Diễn đàn”, “Đời sống - Tư liệu khoa học”, “Giới thiệu sách nhập về Thư viện KHXH”, “Những tấm ảnh xưa” (Giới thiệu bộ sưu tập ảnh của Viện Viễn Đông Bác cổ về Việt Nam và phương Đông lưu trữ tại Thư viện KHXH từ hơn 100 năm trước), “Giới thiệu luận án tiến sĩ KHXH&NV”..., Tạp chí đã tuyển chọn thông qua quy trình phản biện, biên tập nghiêm ngặt (không xa chuẩn quốc tế), đăng những bài nghiên cứu đủ sâu và những bài thông tin được đánh giá là trung thực, chuẩn xác, phục vụ được đa dạng các đối tượng bạn đọc.

Về mặt khoa học, nói đến *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* trước hết là nói đến các bài thông tin (tổng thuật, lược thuật, tổng quan, giới thiệu) và một số bài dịch từ các tạp chí KHXH danh tiếng nước ngoài (Tạp chí khoa học thế giới loại chuyên nghiên cứu - như Academic Journals, Journal of Scientific Research - thường rất ít khi đăng bài dịch. Nhưng với các tạp chí loại bình duyệt hay thông tin - như Journal of Science Review - thì việc công bố bản dịch các bài báo có giá trị lại là chức năng của loại tạp chí này). Ở Việt Nam trước đây, do trình độ nghiên cứu và cách thức công bố khoa học còn có những hạn chế về chuẩn mực, nên việc đăng các

bài dịch được coi là một cách thức tham khảo có ý nghĩa.

Nhờ có số lượng cán bộ và cộng tác viên giỏi ngoại ngữ và bám khá sát tình hình khoa học trong nước và quốc tế (kể cả các nước thuộc khối xã hội chủ nghĩa trước những năm 1990 và các nước tư bản chủ nghĩa phương Tây), ở *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội*, đặc biệt là vào những năm 1980-1990, hầu hết các vấn đề, hiện tượng, tác phẩm, tác giả, xu hướng... nổi bật hoặc gây chú ý trong hoạt động KHXH đều được các tác giả Viện Thông tin KHXH lược thuật, tổng thuật, giới thiệu trên Tạp chí.

Cần thiết phải kể đến những chủ đề nóng và thời sự đã được phản ánh khá kịp thời trên *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* (khi mà điều kiện tiếp cận thông tin trước đây còn rất hạn chế, chứ không dễ dàng như hiện nay). Chẳng hạn, về các bài giới thiệu sách có: *Có thể nuôi được 10 tỷ người không?* của J. Klatsmann (giới thiệu sách của Viện dịch và xuất bản), năm 1978; *Hồi ký Vương Minh* (giới thiệu sách của Viện dịch và xuất bản về một nhà hoạt động cách mạng rất đặc biệt, ít được biết đến của Trung Quốc), năm 1979; *Tây dương Gia tô bí lục* (giới thiệu sách về thái độ của các nhà Nho đối với Kito giáo), năm 1981; *Nhỏ là đẹp* của E.F. Schumacher (giới thiệu sách), năm 1994; *Marx - nhà tư tưởng của cái có thể* của Michel Vadée (giới thiệu sách), năm 1996; *Có một nước Mỹ khác: sự nghèo khó ở Hoa Kỳ* của Michael Harrington (giới thiệu sách của Viện dịch về hai nước Mỹ, nước Mỹ của người giàu và nước Mỹ của người nghèo), năm 2005; *Thế giới phẳng của Thomas Friedman* (giới thiệu sách về một quan điểm toàn cầu hóa độc đáo), năm 2006;... ở dạng bài tổng thuật, lược

học và Công nghệ Quốc gia), Bộ Khoa học và Công nghệ quản lý. Đến năm 2025 đã có gần 200 tạp chí khoa học Việt Nam, cả khoa học tự nhiên, KHXH và các loại hình khoa học khác, công bố online cập nhật trên mạng này.

thuật có: *Chủ nghĩa dân tộc nước lớn* (tổng thuật), năm 1978; *Nghiên cứu liên ngành, đa ngành và phức hợp khoa học xã hội* (tổng thuật), năm 1980; *Singapore và kinh tế Nho giáo* (tổng thuật), năm 1980; *Chủ nghĩa xã hội Khome Phật giáo của Xi-han-uc* (lược thuật), năm 1982; *Những vấn đề Tây Nguyên* (tổng thuật), năm 1984; *Toàn cầu hóa, công nghiệp hóa và hiện đại hóa* (tổng thuật), năm 1986; *Chủ nghĩa Mác ở các nước nói tiếng Anh* (tổng thuật), năm 1990; *Sự đung độ của các nền văn minh* (giới thiệu bài báo đầu tiên của Samuel Huntington mà sau đó xuất bản thành cuốn sách nổi tiếng của ông, lược thuật), năm 1994; *Xa lộ thông tin* (tổng thuật), năm 1998; *Việt Nam học - một ngành khoa học mới* (lược thuật), năm 1998; *Chủ nghĩa Tam dân của Tôn Trung Sơn* (tổng thuật), năm 1995; *Giá trị châu Á* (tổng thuật), năm 1998;... ở hình thức giới thiệu quan điểm có: *Về vận mệnh lịch sử của Chủ nghĩa Mác* (giới thiệu quan điểm), năm 1986; *Đế chế tan vỡ. Cuộc nổi dậy của các dân tộc ở Liên Xô* của Hélène Carrere d'Encausse (giới thiệu quan điểm), năm 1993; *Hải Dương trong thế kỷ XXI* (giới thiệu quan điểm mới về biển đảo), năm 1998; *Thần kỳ Đông Á kết thúc* (giới thiệu quan điểm), năm 1996; *Chiến tranh và chống chiến tranh* của A. Toffler và H. Toffler (giới thiệu sách), năm 1998; v.v...

Trong một thế giới đầy áp thông tin đa chiều, đa trình độ, thậm chí có phần hỗn loạn, việc lựa chọn giới thiệu được những thông tin đáng tham khảo như trên đã được không ít bạn đọc đánh giá cao - giúp nhiều nhà nghiên cứu, chuyên gia hoạch định chính sách tiết kiệm được thời gian, khai thác tư liệu phục vụ công việc của mình.

Mặc dù có tên là *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội*, nhưng Tạp chí không chỉ đăng các bài thuộc lĩnh vực thông tin, mà chức năng chính của Tạp chí vẫn là công bố các bài nghiên cứu. Có thể thấy mấy chục năm qua, tất cả các ngành KHXXH và nhân văn dù rộng hay hẹp, chuyên ngành hay liên ngành, nghiên cứu định lượng hay định tính... đều có những công bố trên *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội*. Nhiều bài có chất lượng chuyên ngành rất sâu, là sản phẩm của những công trình nghiên cứu công phu cũng đã được công bố trên Tạp chí; có nhiều lý do để giải thích điều này, nhưng có thể với lượng bạn đọc đông đảo, nên Tạp chí thường được coi là địa chỉ tin cậy để một số tác giả công bố sản phẩm của mình.

Nhìn lại các số *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* mấy chục năm qua, chúng tôi bất gặp hầu hết các tác giả đã thành danh trong giới KHXXH đã đăng bài nghiên cứu trên Tạp chí. Xin được kể đến ngẫu nhiên một số tác giả như vậy, chẳng hạn: Nguyễn Khánh Toàn, Nguyễn Tài Cẩn, Vũ Khiêu, Lê Thi, Phạm Như Cương, Võ Hồng Cương, Đào Văn Tập, Phạm Xuân Nam, Lê Quang Thiêm, Phan Ngọc, Đặng Xuân Kỳ, Phạm Đức Dương, Hoàng Vĩ Nam, Nguyễn Văn Nghĩa, Nguyễn Trọng Chuẩn, Lê Hữu Tầng, Nguyễn Tài Thư, Phong Lê, Nguyễn Đức Bình, Phan Huy Lê, Nguyễn Xuân Thắng, Hoàng Trinh, Phan Cự Đệ, Hồ Sĩ Vịnh, Nguyễn Huệ Chi, Hoàng Ngọc Hiến, Võ Đại Lực, Dương Phú Hiệp, Nghiêm Đình Vỳ, Nguyễn Văn Dân, Trần Ngọc Vương, Phan Trọng Thường, Đỗ Tiến Sâm... và rất nhiều tác giả tên tuổi khác. Nhiều bài viết được công bố trên *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* ngay từ khi các tác giả đó còn là những nhà nghiên cứu chưa thành danh, thậm chí là mới vào nghề.

Cần thiết phải nói rằng, *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* ngoài chức năng phục vụ đông đảo bạn đọc là trí thức, còn có chức năng cung cấp thông tin cho các nhà lãnh đạo, quản lý và hoạch định chính sách. Suốt mấy chục năm qua, Tạp chí luôn vững vàng thực hiện đúng tôn chỉ mục đích báo chí, đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước, bám sát thực tế đời sống KHXH trong và ngoài nước và do vậy đã cung cấp cho các tầng lớp độc giả những thông tin phong phú, đủ sâu và đắt giá, kể cả với những thông tin nhạy cảm, làm căn cứ để suy ngẫm và hành động.

Hiện nay, đất nước đang bước vào kỷ nguyên phát triển mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Xã hội đang vận động hết sức nhanh chóng cùng với sự đổi thay mãnh liệt, đầy bất ngờ của khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Trên các tạp chí khoa học, phương thức công bố, cách thức thể hiện một kết quả nghiên cứu, một công trình khoa học... cũng dường như đang có những thay đổi khác trước. Cần phải nhấn mạnh rằng, đổi mới sáng tạo theo chiều tiến bộ bao giờ cũng là cần thiết. Mọi sự đổi mới trong khoa học đều là cách thức làm rõ thêm giá trị và sức mạnh của khoa học, của niềm tin vào chân lý khoa học và sự đóng góp của người làm khoa học.

Nghĩa là, với một nhà nghiên cứu khoa học thì cái mà họ đóng góp cho khoa học, cho xã hội, xét cho cùng có lẽ chỉ còn đọng lại ở các sản phẩm khoa học, trong đó có những bài báo đã đăng trên các tạp chí nghiên cứu khoa học.

Điều thú vị là, có nhiều nhà khoa học danh tiếng thế giới, được người đời sau ghi nhận lại không phải ở những tác phẩm đồ sộ, những chuyên luận dày hàng trăm trang, mà là ở những bài báo đăng trên các

tạp chí. Đó là những bài báo không hẳn đã có trí tuệ vượt thời gian, dẫn đường cho sự phát triển của khoa học, mà có thể chỉ là những bài báo đặt ra được vấn đề có ý nghĩa, tổng kết được thực tiễn, hoặc diễn đạt được một cách chính xác, khúc chiết điều mà giới khoa học cần nói - những bài báo như vậy có thể gây kích thích và làm thay đổi tư duy của người đọc... (Xem: Feynman, 1955).

4. Kết luận

Với lịch sử gần 50 năm, *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội*¹ đã và sẽ tiếp tục xứng đáng được chọn là điểm đến để các tác giả gửi gắm những sản phẩm giá trị tích lũy được trong quá trình nghiên cứu của mình. Hy vọng cùng với sự đổi mới nền khoa học theo tinh thần Nghị quyết số 57/NQ-TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia, *Tạp chí Thông tin Khoa học xã hội* sẽ ngày càng chất lượng hơn, ngày càng có nhiều tác phẩm giá trị hơn trên con đường sáng tạo khoa học, góp phần xây dựng và phát triển đất nước □

Tài liệu tham khảo

1. Feynman, Richard P. (1955), "The Value of Science", *Engineering and Science*, 19 (3). pp. 13-15, ISSN 0013-7812, <http://calteches.library.caltech.edu/1575/1/Science.pdf>

¹ Giấy phép hoạt động tạp chí in số 238/GP-BTTTT do Bộ Thông tin và Truyền thông cấp ngày 14/7/2023.